

Det veed jeg nu ikke. Men jeg mener det Modfatte, og jeg vil sige saa Meget, at saa længe man ikke lægger Dokumenter paa Bordet for mig, hvormed man godtgjør, at det danske Folk har fraskrevet sig dets sande naturlige Ret, kan jeg ikke bide mig derfor. En anden Ting er det naturligt, naar man ved Flertallets Afgjørelse her i Thinget bestemmer, at saaledes er det, saa er jeg nødt dertil, og som saadan vil jeg da se at indskrænke Kravet til det mindst Mulige. Og derfor, skal jeg gaa til at give Staten den Ret ved Flertallets Afstemning her, bliver det kun Retten til at fordrø, at Baret har de mekaniske Færdigheder i Læsning, Skrivning og Regning. Det Punkt altsaa, som man ved Afstemningen rimeligvis vil komme til at yde Staten, er Kravet paa Tilfyn. Med Hensyn til Tilfynet skal jeg kun sige, at det gamle Tilfyn, vi have, har jeg virket under i en 14 Aar, og jeg har talt med mange Lærere omkring i Landet og har fra alle Sider faaet bestyrket, at det er et humant Tilfyn. Vel skal jeg indrømme, at det har stillet sig en lille Smule kolbt overfor de kommunale Bestyrelser, ligesom ogsaa at det til sine Lider har paataget sig et vel høiærværdigt Sving, som dog ikke har været saa grumme stærkt, saa at det Hele, man har gjort overfor det, er, at man har leet lidt deraf; men for Næsten maa jeg sige, at Tilfynet har i sin Helhed været humant, saa at jeg slet ikke kan forstaa, hvorfor vi nu skulle kaste det bort for de saakaldte Skoleinspektører, saa meget mindre som denne Ordning jo vil koste store Summer, som vi saa deilig kunne spare. Det er slet ikke saa lille en Sum, der vil gaa med til Inspektører, den kunne vi spare og saa paa det Omraade holde os til Provsten. Med Hensyn til Overkoleledertøren skal jeg kun sige, at dersom man har en saadan Mand, om hvem man bestemt kan sige: her er en Mand, som kan styre det Hele og virke godt og sundt paa det Omraade, saa har jeg saamænd ikke saa meget imod at anvende de 10,000 Kr. eller hvor meget det kan blive til ham. Noget Andet er det, om det skulde blive en Fristelse for en eller anden svag Sjæl til at forlade sit Stæde, for muligvis at overtage den Stilling, saa vilde jeg sige, at der var tabt Meget derved. Med Hensyn til hvad Folkets Ret er, mener jeg, at det, Folket kan gjøre Krav paa, er, at det faar Ret til at lære sine Børn, og Mere, at det ogsaa faar Midler dertil, thi man kan jo sige: nu have 3 Retten dertil, men det hjælper ikke Fattigfolk, som ikke har Midler dertil, og derfor mener jeg, at det, Kommunen skal gjøre ved Styrelsen af dette her, er at den søger at give de mindre Bemidlede saavel som Andre Midler ihænde til at naae Opgaven. Selve Ordningen af Kommunestolen maa jeg bestemt holde paa bør i sine Hovedtræk overlades til de kommunale Bestyrelser. Vel kan der tænkes saadanne almindelige Bestem-

melser som f. Ex. om, hvor stor Skolestuen skal være i Forhold til Børnenes Antal, eller hvor stor Beilængden skal være, — saadanne Bestemmelser har jeg ikke Noget imod — men i sine Hovedtræk maa Ordningen overlades til de kommunale Naad, og derfor vil jeg helst have en Streg slaaet over § 18 i Lovforslaget, som det ligger for. Med Hensyn til Lærernes Kaldelse er det min Overbevisning, at, skal Kommunestolen kunne staa i Tiden og i tilstrækkelig Tid overfor Fristolen, saa maa vi se at give Forældrene en saa stor Indflydelse paa Kaldelsen som mulig. Det er derfor min sikke Mening, at det Bedste, vi kunne gjøre, er, at lade Forældrene vælge den Lærer, de ville have. Derved vil vedkommende Lærer have den store Fordel, at, naar han kommer til en Kommune og skal være Lærer, saa veed han paa Forhaand: jeg har Flertallet paa min Side, og det giver ham en saadan Styrke, at han strax kan begynde freidigt at tage fat paa sin Gjerning, hvormod man nu kan se, at en Lærer har maattet leve i et eller to Aar i en Kommune, inden han har kunnet faae den fornødne Tillid. Med Hensyn til Lønningen mener jeg, at det, Kommunestolelæreren skal have, er Bølig, Brændsel og Jordbød, og saa skal han for Næsten have sin Løn i Skolepenge, men disse Skolepenge skulle være saa rigelige, at han kan leve godt, og at han kan opspare Noget til sit Ophold i Alderdommen; thi det er nu min Mening, at vi komme til at gjøre en Forandring med Hensyn til Pensionsvesenet, vi komme til at lære vore Embedsmænd, at de indrette deres Sager saaledes, at de i Lighed med Andre kunne samle Noget op til Alderdommen, og saa kunne vi jo gjøre det første Skridt med Skolelærerne og lade dem begynde derpaa, men derfor maa de selvfølgelig have en saadan Løn, at der virkelig kan blive Noget at samle op. Med Hensyn til Skolepengene mener jeg, at det skulde ordnes paa en saadan Maade: For hvert Distrikt bestemmes det, hvor stor en Løn der skal gives til Læreren, og derefter spørger man: Men har Kommunen nu Evne til at bære den Sum? Besvares dette med nei, kommer naturligvis Staten til, thi Staten skal give Tilfud for den Tilfynskret, som jeg nødtvungen kommer til at give den, og den Sum skal altsaa gives Kommunekasserne. Maa jeg nævne et Exempel? Set, at man paa et Sted siger: Foruden Bølig, Brændsel og Jordbød skal Læreren i det Distrikt have 1000 Kr. i Løn, men naar saa Staten gjør Indfud dertil, saa gives der maaffe 500 Kr. af Statskassen medens de andre 500 Kr. lignes paa Kommunens Beboere. Er der nu 50 Børn paa det Sted, bliver det altsaa 20 Kr. pr. Barn, der følge Baret og gaa til Forældrene, enten de ere rige eller fattige. Har en Herremand 4 Børn, som han vil holde Huslærer til, saa siger man til ham: Godt, Du har jo selv betalt din Andel til Kommunekassen, følgerlig skal Du have 4 × 20